

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

E inadmisibil ca societatea civilă să fie atacată deoarece se opune modificării sistemului electoral

admin2706 admin2706 · Friday, May 19th, 2017

Organizațiile societății civile invită reprezentanții autorităților publice, partidelor politice și instituțiilor mass-media să se abțină de la atacurile asupra organizațiilor societății civile care sunt active, independente și au opinii critice cu privire la inițiativele autorităților și solicită revenirea la un dialog deschis cu toate organizațiile societății civile în vederea promovării statului de drept și a reformelor cu adevărat necesare în societate.

La 5 mai 2017, mai multe organizații ale societății civile au condamnat (declarația disponibilă în română, rusă și engleză) modul de adoptare în primă lectură a proiectului de lege nr. 60 (care propunea introducerea sistemului uninominal la alegerile parlamentare) și a proiectului de lege nr. 123 (care prevedea introducerea sistemului mixt) (50% pe liste de partid și 50% potrivit sistemului uninominal). Ambele proiecte de lege au fost votate cu grave încălcări de procedură și fără opinia Comisiei de la Veneția, deși aceasta a fost solicitată, iar schimbarea promovată este crucială pentru funcționarea instituțiilor democratice din țară. Între 5 și 14 mai 2017, în Chișinău au avut loc zilnic acțiuni de protest, la care au participat mai mulți reprezentanți ai societății civile. Protestele au fost organizate cu scopul de a sensibiliza opinia publică și Parlamentul despre consecințele grave asupra democrației pe care le va avea adoptarea acestor proiecte de legi.

La 15 mai 2017, în cadrul emisiunii „Punctul pe Azi” de la postul TVR Moldova, Președintele Parlamentului, Andrian CANDU, a menționat că sistemul electoral se va schimba din sistem proporțional în cel mixt, indiferent de opiniile împotriva acestei schimbări și că acum se discută doar îmbunătățirea proiectelor. De asemenea, dl Adrian CANDU a etichetat organizațiile care s-au expus public împotriva inițiativei de modificare a sistemului electoral drept „organizații afiliate politic”. Potrivit declarațiilor Președintelui Parlamentului, calificarea unui sistem electoral ca fiind unul rău pentru țară ar fi o decizie sau un discurs de natură politică cu privire la care ONG-urile nu ar trebui să se expună. Cataloguri similare au fost prezentate și de unele surse media afiliate partidelor politice. Mai mult, cu o zi înainte, pe 14 mai 2017, autoritățile au întreprins o serie de măsuri pentru a descuraja participarea cetățenilor la protest. Au fost anulate numeroase rute locale de autobuz spre Chișinău și a fost sistată circulația trenurilor locale în toată țara. Nu în ultimul rând, au fost raportate cazuri simptomatice de amendare a mai multor conducători de mijloace de transport care transportau cetățenii spre Chișinău.

În același timp, este îngrijorătoare afirmația Președintelui Parlamentului precum că decizia privind schimbarea sistemului electoral în sistemul mixt deja a fost luată înainte emiterii opiniei Comisiei de la Veneția, care ar putea fi una negativă. Democrația nu înseamnă dreptul guvernării să ia

decizii în detrimentul democrației, prin măsuri unilaterale și manipularea opiniei publice. Proiectul legii privind introducerea sistemului electoral mixt în genere nu a fost supus audierilor și dezbaterilor publice. Acesta a fost introdus subit pe ordinea de zi a Parlamentului la 5 mai 2017, în lipsa avizului Guvernului și a comisiilor parlamentare și a fost votat în aceeași zi.

Organizațiile semnatare subliniază importanța implicării plenare a societății în dezbaterile privind reformele propuse, îndeosebi atunci când este vorba de schimbarea sistemului electoral, mai ales când, în țările vecine, sistemul propus s-a dovedit a fi periculos pentru democrație și a încurajat corupția. Schimbarea sistemului electoral are consecințe directe asupra funcționării statului. De sistemul electoral depinde în ce măsură alegerile vor reflecta cu adevărat voința poporului. Schimbarea sistemului electoral nu este o decizie ce aparține doar partidelor la guvernare, ci este o decizie de interes public sporit, care determină modul în care va funcționa statul în continuare, aspect care trebuie dezbătut larg în societate.

Organizațiile societății civile nu au doar dreptul, dar și responsabilitatea să se implice atunci când sunt promovate reforme care pun în pericol statul de drept și democrația. De aceea, expunerea opiniilor față de schimbarea sistemului electoral nu reprezintă afiliere politică, ci realizarea responsabilității civice a fiecărui cetățean și a fiecărei organizații a societății civile din Republica Moldova. Organizațiile care au criticat inițiativele de schimbare a sistemului electoral au operat cu argumente valabile și au adus drept exemple experiențele relevante ale țărilor învecinate. La argumentele lor nu au urmat răspunsuri plauzibile. În schimb, ele sunt atacate constat în mod manipulator. Atacurile contra organizațiilor societății civile active duc la divizarea societății civile, folosindu-se diferite metode, inclusiv trolli și organizații afiliate puterii. Tolerarea unei retorici agresive din partea liderilor politici cu poziții înalte în legislativ poate stimula reacția unor structuri politice afiliate să lanseze ‘vânători de vrăjitoare’ pentru a-și demonstra utilitatea politică, revenind la instrumentele de intimidare și hărțuire din timpul guvernării PCR. M.

Din considerentele menționate mai sus, etichetările de afiliere politică a organizațiilor care nu împărtășesc punctul de vedere al partidelor de la guvernare reprezintă o încercare de a reduce la tăcere aceste organizații și de a limita implicarea acestora în procesul decizional. Un astfel de comportament este inadmisibil în procesul de dezbateri a unei inițiative atât de importante precum este schimbarea sistemului electoral. Astfel de discursuri nu fac față oficialilor de stat și erodează încrederea publică în autoritățile statului.

Prin urmare, solicităm reprezentanților autorităților publice și decidenților politici:

- să înceteze imediat atacurile împotriva organizațiilor societății civile care au viziuni distincte sau critice în raport cu acțiunile sau inițiativele guvernării;
- să se angajeze într-un dialog deschis și incluziv cu toate organizațiile societății civile pe marginea reformelor cu adevărat prioritare pentru țară (ex: reducerea sărăciei, reforma administrației publice centrale și locale, combaterea corupției, finanțarea partidelor politice, reforma justiției, educației, etc.).

De asemenea, facem apel către toate instituțiile mass-media și formatorii de opinie să respecte normele deontologice și de bun simț, precum și de reflectare echidistantă a dezbaterilor în societate cu privire la inițiativele de schimbare a sistemului electoral și ale altor chestiuni de interes public.

Declarația integrală disponibilă în limba română [aici](#).

Declarația integrală disponibilă în limba engleză [aici](#).

Declarația integrală disponibilă în limba rusă [aici](#).

Semnatari (în ordinea alfabetic?):

1. Amnesty International Moldova
2. Asocia?ia pentru Democra?ie Participativ? (ADEPT)
3. Asocia?ia pentru Guvernare Eficient? ?i Responsabil? (AGER)
4. Asocia?ia pentru Politic? Extern? (APE)
5. Asocia?ia Presei Independente (API)
6. Asocia?ia Telejurnali?tilor Independen?i
7. Centrul Analitic Independent Expert-Grup
8. Centrul de analiz? ?i prevenire a corup?iei (CAPC)
9. Centrul de Drept al Femeilor
10. Centrul de Informare ?i Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC)
11. Centrul de Informa?ii „GENDERDOC-M”
12. Centrul de investiga?ii jurnalistice (CIJ)
13. Centrul de Politici ?i Reforme (CPR-Moldova)
14. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
15. Centrul Interna?ional pentru Protec?ia ?i Promovarea Drepturilor Femeii „La strada”
16. Centrul Pentru Politici ?i Analize în S?n?tate (Centrul PAS)
17. Comunitatea „WatchDog.MD”
18. Institutul de Politici Publice (IPP)
19. Institutul de Politici ?i Reforme Europene (IPRE)
20. Institutul pentru Dezvoltare ?i Ini?iative Sociale “Viitorul”
21. Promo-LEX
22. Transparency International – Moldova

This entry was posted on Friday, May 19th, 2017 at 4:02 pm and is filed under [Nout??i](#)
You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.